

צ'בזטי מוזהר"ן

קמא

דף קב.

עם

ביאור חברותא
ללימוד בעיון

תורה קלב

אמר שהמתמיד בלימוד ספרו יהיה נעשה איש כשר באמת
ובעל מח גדול כי יש בה עמקות נוראה שאין בשום ספר
(הי"מ שמו שמוח)

ליקוטי

להסתכל, והוא מסמא עיניו ע"י שמונע עצמו מלהסתכל, ואעפ"כ נשאר היצ"ח כי מסתכל מן הצד כלאחר יד : **קבט** ^[א] (במדבר יג) **ארץ אוכלת יושביה**. כשמקורב להצדיק אף שאינו מקבל ממנו כלל, הוא גם כן טוב מאד. והאמונה לבדה שמאמין בהצדיק מועיל לעבודת השם יתברך. כי טבע האכילה שהמוזן נתהפך לניזון, כגון כשהחי אוכלת צומח כגון עשבים, נתהפכו העשבים לחי כשנכנסין בתוך מעיה. וכן מחי למדבר, כשהמדבר אוכל החי, נתהפך החי למדבר. ולכל מקום שנכנס לשם המזון שנתחלק להאברים, נתהפך למהות האבר ממש שנכנס לשם. כגון החלק מהמוזן הנכנס לחמוח נתהפך למוח והנכנס ללב נתהפך ללב, וכן לשאר האברים. וזהו **ארץ אוכלת יושביה**, כי ארץ הוא בחי' אמונה, כמ"ש (תהלים לז) **שכן ארץ ורעה אמונה** וזהו **אוכלת יושביה**, כי כשנכנס לארץ שהיא בחי' אמונה, נאכל אצלה, היינו שנתהפך למהותה. היינו כשדבוק להצדיק ומאמין בו שהוא בחי' ארץ, נאכל להצדיק, ונתהפך למהות הצדיק ממש: וכן ארץ ישראל בעצמה יש לה ג"כ הכח הזה. וע"כ ארז"ל (כתובי קיא.) כל היושב בא"י שרוי בלא עון שנא' **[?] העם היושב בה נשוא עון**, כי היא **ארץ אוכלת יושביה**, שהיושב שם נאכל אצלה ונתהפך למהותה הקדוש. וע"כ אפילו המהלך ד' אמות בא"י מוכסח לו שהוא בן עוה"ב כשארז"ל שם : וזהו ג"כ ענין המבואר במ"א ^{[?] על פסוק ^{[?] בקרוב עלי מרעים לאכול את בשרי}}. שכלל הענין שם כשאני רוצה שיקרבו תרין רעין דלא מתפרשין ^{[?] אני צריך לאכול את בשרי היינו להכניע החומר. וזהו **לאכול את בשרי**, לאכול דייקא. שצריך שהנפש תאכל הבשר, שנתהפך למהותה. וזהו (ש"ה ה) **אכלי רעים**, היינו תרין רעים דלא מתפרשין, שהם המוחין הקדושים, שצריכים שהמוח והדעת הקדוש יאכל את הגוף, דהיינו שהגוף יתהפך למהות הנשמה הקדושה שהוא המוח והדעת ^{(כמבואר במ"א ^{[?])}}. וזהו בחי' אכילה, שהמוזן נתהפך לניזון כנ"ל. וזהו **שכן ארץ ורעה אמונה**, היינו שאתה תהיה רועה ומוזין את האמונה, היינו שתהי' נאכל להאמונה כנ"ל, בחי' המוזן שנתהפך לניזון: אך אעפ"כ העיקר תלוי ברצון, אם רצונו חזק מאד להתקרב להש"י ולעבוד אותו, רק שקשה לו לשבור תאוות גופו, אזי ע"י התקרבות ואמונת הצדיקים, הוא בחי' אכילה, ונאכל להצדיק, היינו שנתהפך למהותו כנ"ל. אך אם אין רצונו כלל לעבוד את ה', לא יועיל לו שום התקרבות לצדיקים, והוא בחי' מוזן שאינו נתהפך לניזון כגון אם אוכל אכילה שאין הטבע סובלת אותו, אזי אינו מתעכל ואינו מתהפך לניזון, רק הגוף מקיא אותו. כן הוא בחי' זו ממש, כי אינו נאכל כלל להצדיק אף שמקורב אצלו. כי הצדיק אינו יכול לסובלו ומקיא אותו. והוא בחי' הכתוב בא"י (ויקרא יח) **כאשר קאה את הגוי**, דהיינו שאינה"ל יכולה לסובלו להיות נאכל אצלה}

קבט קל קלא קלב קלג

מוהר"ן קב.

שיתהפך למהותה, רק היא מקיאה אותו. ה' יצילנו ^[?]]: **קל** ^{[?] (סוכה נב) כל} הגדול מחכירו יצרו גדול ממנו. ע"י ענוה ניצול מניאוף וזוכה לשמירת הברית ^[?]]. כשרז"ל (סוטה ד): כל המתגאה לסוף נכשל בא"י שנאמר ^[?]] **ואשת איש נפש יקרה תצור**. וז"ל הסמוכות (במדבר יב) **והאיש משה עניו מאוד** ^[?]] וכו' לפ' **ותדבר אהרן ומרים במשה**. כי הם דברו על אודות **האשה הכושית אשר לקח**, כי כושית ע"ש יפיה נקראת ^[?]], והם אמרו שלקחה לשם יופי ^[?]]. וע"כ דברו על הפרישות, כי הם לא רצו להאמין שאפשר להיות פרוש. וע"ז השיבה התור' וסמכה תיכף **והאיש משה עניו מאוד** ^[?]] **מכל האדם**, כי ע"י שהיה עניו מכל האדם, היה אפשר לו להיות פרוש לגמרי ^[?]], ולא היה לו יהודא תתאה כלל ^[?]]. וזה שארז"ל (סנהדרין יט ע"ב) ^[?]] תקפו של יוסף ^[?]] ענוותנותו של בועז ^[?]], תקפו של בועז ענוותנותו של פלמי בן ליש ^[?]]. כי הוא תלוי בענוה, כי ע"י ענוה ניצול מפגם הברית. וז"ש כל הגדול מחכירו, שיש לו גדלות, יצרו גדול ממנו, שמתגבר עליו היצ"ח בתאוות ניאוף. כי זה עיקר היצ"ח, כמובא בוהר (ויקרא דף טו ע"ב): עיקרא דיצרא בישא לגלאה עריין ^[?]]: **קלא** ^[?]] **צריך** להתירא ולפחד מן הכבוד, כי כבוד הוא סכנה גדולה סכנות נפשות ^[?]]. כי הוא דן את כל הדינים, כמ"ש (תהלים כד) **מלך הכבוד**, כי כבוד הוא בחי' מלכות הדן את הכל. ואזי הכל חוקרים ושואלין מי הוא זה **מלך הכבוד**, אם הוא ראוי לזה. וז"ש (שמות כט) **ונקדש בכבודי א"ת בכבודי** אלא בכבודי ^[?]], כי ע"י הכבוד יוכל לגרום לו מיתה ח"ו, ואזי הוא נשקל במאזנים, אם ח"ו יפגום בהכבוד כחוט השערה, שלא יקבלו כמו שצריך, אזי ח"ו כף חובה מברעת. וזה נקרא **מאזני צדק** ^[?]]. כי צדק מלכותא קדישא ^[?]], שהיא"ל בחי' כבוד **מלך הכבוד** כנ"ל. והיינו **מאזני צדק**, כי אז נשקל במאזנים : **קלב** ^[?]] **יש** צדיק שהוא מפורסם גדול במדינה אחת, ובמדינה הסמוכה אינו חשוב כלל, ושוב במדינה אחרת הוא מפורסם. הוא ענין הכתוב ^[?]] בזהר (תצא רפ. ^[?]]) מעין דנפיק מאתר חד ואזלי מתחות לארעא עד שנובע ויוצא ברהוק במקום אחר, ואף במקום שהולך תחות ארעא הוא משקה שרשי אילנא :

קלג

ואורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום.

כי השמש בעצמה מאירה במקומה בשוה בתחלת היום ובאמצע היום, רק המניעה הוא מחמת הארץ המפסקת בין בני אדם ובין השמש. על כן אין האור מתפשט כל כך בתחלת היום רק מקצת מקצת עד שנתפשט על הארץ. כן הצדיק הוא בעצמו מאיר תמיד, רק המניעה מחמת המקבלים. והמניעה הוא מחמת הארץ המפסקת, היינו העולם הזה. כי בני אדם משוקעים בעולם הזה, ועל כן אינם יכולים לקבל אור הצדיק :

תורה אור

במדבר שלח יג (לב) ויוציא דבת הארץ אשר קרו אתה אל בני ישראל לאמר הארץ אשר עברנו בה לתור אתה ארץ אכלת יושביה הוא וכל העם אשר ראינו בתוכה אנשי מדות: תהלים לו (ג) בטח ביקנך וצעה טוב שכן ארץ ורעה אמונה: ישעיהו לג (כד) וכל יאמר שכן קליתי הקעם תישב בה גשא עון: תהלים כו (ב) בקרב עלי מרעים לאכל את בשרי צרי ואיבי לי הפה קשלו ונפלו: שיר השירים ה (א) באתי לגני אחתי כלה אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי אכלו רעים שתו וישקרו וודים: ויקרא אחרי מות יח (כח) ולא תקרא הארץ אתכם כשפאכם אתה פאשר קאה את הגוי אשר לפניכם: תורה קל

משלי ו (כו) כי בצד אשה זונה עד פכר להם ואשת איש נפש יקרה תצור: פ במדבר בהעלותך יב (ג) והאיש משה ענו עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה: פ ביקרא אחרי מות יח (כח) ותדבר מרים ואהרן במשה על אדות האשה הכשית אשר לקח פי אשה כשית לקח: תורה קלא

תהלים כד (ו) מי הוא זה קלך תכבוד ויהי צבאות הוא קלך תכבוד סלה: שמות תצוה כט (נג) ונצדתי שפה לבני ישראל ונקדש בכבדי: ויקרא קדושים יט (לו) מאזני צדק אבני צדק איפת צדק והין צדק ויקה להם אני ויהי אלוהים אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים: תורה קלג

משלי ד (יח) וארה צדיקים פאר נגה הולך ואור עד נכון היום: תורה זו נאמרה אחר פסח שנת תקסג בחזרתו מניסיעתו לחתונת בתו שרה ז"ל (תי"מ) מתרלו - בוהר רע"מ שם ד"ה דאנת הוא כשמשא. (והם דברי רשב"י למשה רבינו) תורה זו נאמרה אחר פסח שנת תקסג בחזרתו מניסיעתו לחתונת בתו שרה ז"ל (תי"מ) בתקפא - ה וט

¹ * ספרי מובא בפרש"י שם **ענין חזקוני** מתרלו - מאד ² עיין תורה עב תנינא ³ עיין זוהר ח"ג דף רסא: ⁴ עיין השמטה בסוף לוח טעויות של דפוס ראשון שנדפסה בסוף ספרי מעשיות דפ"ר, שם מבאר ענותנותיה דבועז דלא כרש"י, אלא כיון שיוסף כבר שבר הקליפה וכן פלטי' כיון שבועז כבר שבר ע"ש. וכן מבואר בשיחות הר"ן קיד, ועיין לק"ה ערובי תומנין ו' יז ⁵ בראשית לט ח' - וימאן בטעם שלשלת ⁶ רות ג' ח' - וילפת ועיין סנהדרין יט: מאי וילפת ⁷ עיין שמואל-א כה מד ושמואל-ב ג' טו ועיין סנהדרין הג"ל למה נקרא פלטיאל ⁸ לעיל סוף תורה ב' ושם נרשם עוד מ"מ ⁹ לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו ¹⁰ עיין תורה טו ¹¹ * ובהים קטו: ¹² * ויקרא יט [לו ויחוקאל מה י'] ¹³ * תקונים פתח אליהו ¹⁴ גם בדפוסיו ותרלד- שהיא ומתרלו - שהוא

¹⁵ לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו ¹⁶ בתקפא הציזון וזה נדפס בין הסורים ובמקומו נדפס עיגול כוח ¹⁷ ישעיהו לג כד ועיין גם מסכת גרים פ"ד הלכה ה' וספרי דברים פסקא שלג ¹⁸ * לעיל בס' קא ¹⁹ תהלים כו ב' ²⁰ זוהר ויקרא ד. ²¹ בתרלו - הבשרי ²² בתרלו - אכלי (בתקפא בדרג ו' מחוק בחלקו התחתון ובגיסיו חלש) ²³ מוהר"ח בתקפא ²⁴ עיין לעיל תורה לה אות ג' ותורה קצב ורבה ותורה ח' תנינא אות יב ²⁵ בתרלו - שאינו ²⁶ עיין ספר טוב הארץ לרבי נתן שפירא פרק מעלת הדר בא"י וע"ש דף יט במהדור' תרנא מש"כ בשם הרמ"ק. ²⁷ לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו ²⁸ לעיל תורה יא אות ג' ניאוף ונאות תלוי זב"ו. ועיין בעש"ט עה"ת בשלה אות טו ובבאר מים חיים שם אות יג. כפי הקדושה כך מדת הענוה. ²⁹ משלי ו' כו ³⁰ מתרלו - מאד

³¹ * ספרי מובא בפרש"י שם **ענין חזקוני** מתרלו - מאד ³² עיין תורה עב תנינא ³³ עיין זוהר ח"ג דף רסא: ³⁴ עיין השמטה בסוף לוח טעויות של דפוס ראשון שנדפסה בסוף ספרי מעשיות דפ"ר, שם מבאר ענותנותיה דבועז דלא כרש"י, אלא כיון שיוסף כבר שבר הקליפה וכן פלטי' כיון שבועז כבר שבר ע"ש. וכן מבואר בשיחות הר"ן קיד, ועיין לק"ה ערובי תומנין ו' יז ³⁵ בראשית לט ח' - וימאן בטעם שלשלת ³⁶ רות ג' ח' - וילפת ועיין סנהדרין יט: מאי וילפת ³⁷ עיין שמואל-א כה מד ושמואל-ב ג' טו ועיין סנהדרין הג"ל למה נקרא פלטיאל ³⁸ לעיל סוף תורה ב' ושם נרשם עוד מ"מ ³⁹ לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו ⁴⁰ עיין תורה טו ⁴¹ * ובהים קטו: ⁴² * ויקרא יט [לו ויחוקאל מה י'] ⁴³ * תקונים פתח אליהו ⁴⁴ גם בדפוסיו ותרלד- שהיא ומתרלו - שהוא

⁴⁵ לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו ⁴⁶ בתקפא הציזון וזה נדפס בין הסורים ובמקומו נדפס עיגול כוח ⁴⁷ ישעיהו לג כד ועיין גם מסכת גרים פ"ד הלכה ה' וספרי דברים פסקא שלג ⁴⁸ * לעיל בס' קא ⁴⁹ תהלים כו ב' ⁵⁰ זוהר ויקרא ד. ⁵¹ בתרלו - הבשרי ⁵² בתרלו - אכלי (בתקפא בדרג ו' מחוק בחלקו התחתון ובגיסיו חלש) ⁵³ מוהר"ח בתקפא ⁵⁴ עיין לעיל תורה לה אות ג' ותורה קצב ורבה ותורה ח' תנינא אות יב ⁵⁵ בתרלו - שאינו ⁵⁶ עיין ספר טוב הארץ לרבי נתן שפירא פרק מעלת הדר בא"י וע"ש דף יט במהדור' תרנא מש"כ בשם הרמ"ק. ⁵⁷ לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו ⁵⁸ לעיל תורה יא אות ג' ניאוף ונאות תלוי זב"ו. ועיין בעש"ט עה"ת בשלה אות טו ובבאר מים חיים שם אות יג. כפי הקדושה כך מדת הענוה. ⁵⁹ משלי ו' כו ⁶⁰ מתרלו - מאד

⁶¹ * ספרי מובא בפרש"י שם **ענין חזקוני** מתרלו - מאד ⁶² עיין תורה עב תנינא ⁶³ עיין זוהר ח"ג דף רסא: ⁶⁴ עיין השמטה בסוף לוח טעויות של דפוס ראשון שנדפסה בסוף ספרי מעשיות דפ"ר, שם מבאר ענותנותיה דבועז דלא כרש"י, אלא כיון שיוסף כבר שבר הקליפה וכן פלטי' כיון שבועז כבר שבר ע"ש. וכן מבואר בשיחות הר"ן קיד, ועיין לק"ה ערובי תומנין ו' יז ⁶⁵ בראשית לט ח' - וימאן בטעם שלשלת ⁶⁶ רות ג' ח' - וילפת ועיין סנהדרין יט: מאי וילפת ⁶⁷ עיין שמואל-א כה מד ושמואל-ב ג' טו ועיין סנהדרין הג"ל למה נקרא פלטיאל ⁶⁸ לעיל סוף תורה ב' ושם נרשם עוד מ"מ ⁶⁹ לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו ⁷⁰ עיין תורה טו ⁷¹ * ובהים קטו: ⁷² * ויקרא יט [לו ויחוקאל מה י'] ⁷³ * תקונים פתח אליהו ⁷⁴ גם בדפוסיו ותרלד- שהיא ומתרלו - שהוא

⁷⁵ לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו ⁷⁶ בתקפא הציזון וזה נדפס בין הסורים ובמקומו נדפס עיגול כוח ⁷⁷ ישעיהו לג כד ועיין גם מסכת גרים פ"ד הלכה ה' וספרי דברים פסקא שלג ⁷⁸ * לעיל בס' קא ⁷⁹ תהלים כו ב' ⁸⁰ זוהר ויקרא ד. ⁸¹ בתרלו - הבשרי ⁸² בתרלו - אכלי (בתקפא בדרג ו' מחוק בחלקו התחתון ובגיסיו חלש) ⁸³ מוהר"ח בתקפא ⁸⁴ עיין לעיל תורה לה אות ג' ותורה קצב ורבה ותורה ח' תנינא אות יב ⁸⁵ בתרלו - שאינו ⁸⁶ עיין ספר טוב הארץ לרבי נתן שפירא פרק מעלת הדר בא"י וע"ש דף יט במהדור' תרנא מש"כ בשם הרמ"ק. ⁸⁷ לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו ⁸⁸ לעיל תורה יא אות ג' ניאוף ונאות תלוי זב"ו. ועיין בעש"ט עה"ת בשלה אות טו ובבאר מים חיים שם אות יג. כפי הקדושה כך מדת הענוה. ⁸⁹ משלי ו' כו ⁹⁰ מתרלו - מאד

⁹¹ * ספרי מובא בפרש"י שם **ענין חזקוני** מתרלו - מאד ⁹² עיין תורה עב תנינא ⁹³ עיין זוהר ח"ג דף רסא: ⁹⁴ עיין השמטה בסוף לוח טעויות של דפוס ראשון שנדפסה בסוף ספרי מעשיות דפ"ר, שם מבאר ענותנותיה דבועז דלא כרש"י, אלא כיון שיוסף כבר שבר הקליפה וכן פלטי' כיון שבועז כבר שבר ע"ש. וכן מבואר בשיחות הר"ן קיד, ועיין לק"ה ערובי תומנין ו' יז ⁹⁵ בראשית לט ח' - וימאן בטעם שלשלת ⁹⁶ רות ג' ח' - וילפת ועיין סנהדרין יט: מאי וילפת ⁹⁷ עיין שמואל-א כה מד ושמואל-ב ג' טו ועיין סנהדרין הג"ל למה נקרא פלטיאל ⁹⁸ לעיל סוף תורה ב' ושם נרשם עוד מ"מ ⁹⁹ לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו ¹⁰⁰ עיין תורה טו ¹⁰¹ * ובהים קטו: ¹⁰² * ויקרא יט [לו ויחוקאל מה י'] ¹⁰³ * תקונים פתח אליהו ¹⁰⁴ גם בדפוסיו ותרלד- שהיא ומתרלו - שהוא

¹⁰⁵ לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו ¹⁰⁶ בתקפא הציזון וזה נדפס בין הסורים ובמקומו נדפס עיגול כוח ¹⁰⁷ ישעיהו לג כד ועיין גם מסכת גרים פ"ד הלכה ה' וספרי דברים פסקא שלג ¹⁰⁸ * לעיל בס' קא ¹⁰⁹ תהלים כו ב' ¹¹⁰ זוהר ויקרא ד. ¹¹¹ בתרלו - הבשרי ¹¹² בתרלו - אכלי (בתקפא בדרג ו' מחוק בחלקו התחתון ובגיסיו חלש) ¹¹³ מוהר"ח בתקפא ¹¹⁴ עיין לעיל תורה לה אות ג' ותורה קצב ורבה ותורה ח' תנינא אות יב ¹¹⁵ בתרלו - שאינו ¹¹⁶ עיין ספר טוב הארץ לרבי נתן שפירא פרק מעלת הדר בא"י וע"ש דף יט במהדור' תרנא מש"כ בשם הרמ"ק. ¹¹⁷ לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו ¹¹⁸ לעיל תורה יא אות ג' ניאוף ונאות תלוי זב"ו. ועיין בעש"ט עה"ת בשלה אות טו ובבאר מים חיים שם אות יג. כפי הקדושה כך מדת הענוה. ¹¹⁹ משלי ו' כו ¹²⁰ מתרלו - מאד

מאמר יש צדיק מפורסם

מספה"ק ליקוטי מוהר"ן

זמן ומקום אמירת התורה

תורה זו נאמרה אחר פסח שנת תקס"ג בחזרתו מנסיעתו לחתונת בתו שרה ז"ל (חיי"מ נט)

פתיחה

רבנו מדבר על הצדיק האמת שבדור שהוא צינור השפע לעולם בבחי' הכל ניזונין בשביל ר"ח, נמצא שכולם מקבלים ממנו חיות דקדושה, גם אלה שלא מחשיבים אותו, וגם אלה שלא מכירים אותו, וגם הנמצאים במדינה רחוקה מאד ממנו.

ליקוטי הלכות

אין

שיחות

מאמר מעין דפסק מאתר חד ומאמר וארח צדיקים סימנים קל"ב, קל"ג, נאמרו אחר פסח תקס"ג בחזרתו מנסיעת החתונה של בתו שרה זכרונה לברכה: (חיי מוהר"ן - אות נט)

(יג) בשנת תקס"ג עשה נשואין לבתו הצדקת מרת שרה בקהלת קדש מעדוועדוקע עם חתנו הרבני מורנו יצחק אייזיק בן הגביר מורנו רבי ליב דאבראוונר כי לשם נתקבצו שניהם אף על פי שאז היה כבר בברסלב והחתונה היתה בראש חודש ניסן שחל אז ביום חמישי והחפה היתה בערב אור ליום ו' ערב שבת קדש:

אחר החפה דברו ממשית וכו' (ואמר רבנו ז"ל וגלה ברמו שראוי שיצא מהם וכו') אחר כך בשבת קדש אמר על סעודה השלישית תורה גבוהה מאד המתחלת לשמש שם אהל בהם בלקוטי א' בסימן מ"ט ושם מרמו ניסן ושרה ויצחק וכלה וחתנה וכו'. ואמר שזאת התורה לא אמר בשבילנו רק בשביל הגזרה שקורין פונקטין הנשמע אז שרועין לגור על ישראל חס ושלוש אשר בעונותינו הרבים יצאו בימינו. כי שם מדבר מענין הכנעת העבו"ם כי אעשה כלה בכל הגוים. שזה בחינת כלה דאכלי כלה ופצי כלה ואתם הדבקים וכו' והבן שם מאד כי הם דברים עמקים וגבוהים מאד: (חיי מוהר"ן - אות קטז)

ימי מוהר"ן ח"א אות ג' - בשנת תקס"ג הנ"ל בראש חודש כסלו נולד בני שכנא שיחיה באותו החורף שנת תקס"ג היו הנשואין של בתו מרת שרה תחיה עם בעלה מורנו יצחק אייזיק נרו יאיר, בראש חודש ניסן ביום חמישי בקהלת קדש מדוויבקע ורבנו זכרוננו לברכה פשנסע למדוויבקע כנ"ל נתעכב שם עד אחר הנשואין ואני בשמעי זאת בנעמירוב, אחרתי חלצי ונסעתי אליו למדוויבקע, ובאתי אליו זכרוננו לברכה ביום פורים, וישבתי אצלו בסעדת פורים והוא זכרוננו לברכה רקד הרבה באותו הפורים גם בהנכה באותה השנה אחר התורה רקד הרבה, גם בשמחת תורה באותה השנה רקד הרבה וכן על נשואי בתו הנ"ל רקד הרבה ואמר אחר כך אני רקדתי הרבה בשנה זאת וכו' וכבר נרשם מעט מזה (עין שיחות הר"ן קל"א חיי מוהר"ן קט"ז, רס"ג) שרצה לבטל הגזרות והפונקטין שגשמעו אז וכו' כי על ידי המהארת פה ורקודין ממתיקים דינין וכו' ואני זכיתי להיות אצלו שם מפורים עד אחר פסח והייתי על החתונה הקדושה של בתו הנ"ל, ושמעתי שם תורה גבוהה לשמש שם אהל בהם (לקוטי מוהר"ן סימן מ"ט) (ובשעת אמירת התורה הזאת התחיל רק מפסוק והוא פתח יוצא מפתחו) ועצם רבוי המניעות שהיה לי על נסיעה זו למדוויבקע אין לשער אחר כך חזרתי משם בשלום עם רבנו זכרוננו לברכה שנסעתי עמו לשמשו בדרך, ושמעתי תורה הרבה ושיחות נפלאות מפיו הקדוש בדרך ובאתי לביתי בשלום ואחר כך בסמוך יצאה גם זוגתי משלחן אבי נרו יאיר, ואז פסק אבי לזון אותנו והתחלנו לזון על שלחני בחסדי השם באותו הקיץ הרבו המתנגדים לשון הרע בפני דודו הרב וכו' מורנו הרב רבי פרוץ הנ"ל, עד שגם הוא התחיל לחלק עליו זכרוננו לברכה:

ככבי אור אנשי מוהר"ן אות יב - שם מבואר שבנסיעתו לחתונה ובחזרתו ממנה עבר דרך קרומנשטוק.

וזכנו לאמונת חכמים בשלימות. להתקרב ולהתקשר לכל הצדיקים אמיתים. ולהאמין בכולם ולהחזיק את פולם בחשיבות גדולה. ואפילו אלו הצדיקים שאינם מפורסמים וחשובים כל כך במקומנו ומדינתנו. אדע ואאמין כי אפשר שאנו יונקים ומקבלים מהם איזה חיות דקדושה בהעלם גדול. כמו שאמר רבנו זכרוננו לברכה. בענין שיש מעיין שהולך תחת הארץ בהעלם. עד שנובע ונגלה ויוצא במקום אחד. אף גם במקום שהולך בהעלם תחת הארץ גם שם מקבלין פעולות טובות ממנו בהעלם. על ידי שמשקה שורשי האילנות. (טשערינער-רב תפלות ותחנונים על תורה קלב)

פעולת הצדיק (לרב שיק) אות תעד. - אחר הפסח חזר רבנו לעיר ברסלב וכו' ובאמצע הדרך חזרה עמדו בעיר ליניץ ונכנסו אל בית הרב הקדוש רבי גדליה מליניץ וכו'. אחר כך נסעו משם, ורבנו ז"ל אמר אז, יש צדיק, שהוא מפרסם גדול במדינה אחת ובמדינה הסמוכה אינו חשוב כלל, ושוב במדינה אחרת הוא מפרסם וכו' ובלקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קלבו. והגיעו בשלום לעיר ברסלב, ור' נתן נסע לביתו לעיר נעמירוב, וגרשו אביו מביתו, ומאז התחיל לאכל על שלחנו.

קושיות

- א. צ"ע מזה ההוראה שרוצה רבנו ללמד אותנו בתורה זו. נראה לפי התפלה שכתב הטשערינר רב (ראה בשיחות) שעיקר ההוראה כאן היא להאמין שאפשר שאנו יונקים חיותינו מצדיק שאינו מפרסם במקומינו ועל כן להזהר להאמין בכל הצדיקים ולכבדם באמת.
- ב. היתכן שהטשערינר רב הבין שאנ"ש צריכים שיכנס בלבם איזה חשש רחוק שמא הם נמצאים בעיר שהצדיק האמת לא מוכר בה. דהיינו חשש רחוק שהצדיק האמת הוא צדיק אחר שאנו לא מכירים?
- ג. צ"ע הרי העיקר הם שרשי האילן, וגם במקום שהוא נגלה העיקר שיגיעו המים לשרשים, ואין המשל דומה לנמשל. צ"ל שגם בנמשל אין הכוונה שבמקומו הראשון הוא לא משקה את השרשים אלא ששם ע"י שזוכים לשמוע ולראות את הצדיק נישקים השרשים ביתר שאת.
- ד. צ"ע במשל מה ההבדל בין המעיין, לבין היכן שנובע בפעם השניה, הרי גם שם הוא מעיין. אולי רומז להבדל שבין העיר שבה הצדיק גר לעיר שרק מבקר בה ומכירים אותו, שבשתייהן הוא מעיין המתגבר, אבל היכן שהוא גר זה המעיין הראשון הקרוב יותר לראשית ההשפעה.
- ה. צ"ע אם גם הרחוקים מהצדיק מקבלים ממנו חיות מזה העניין להתקרב אליו. ומדוע כל כך הזהיר רבנו ממפורסמים של שקר שמרחיקים מהצדיק האמת. הרי גם אם הם מרחיקים זה לא מועיל להם שהרי הצדיק מחייה את כולם כנ"ל. וצ"ל שאינו דומה החיות של המקורב לחיות של הרחוק ועוד שמא יבוא גם לחלוק ולדבר רע על הצדיק ואזי מנתק עצמו ממנו ואין לו חיות דקדושה.

הקדמה

תורה זו אמר רבנו בדרך חזרתו אחרי פסח תקסג מחתונת בתו שרה שהתקיימה במעדוועדיזווקע, לברסלב אליה עבר לגור באלול תקסב. ודברו אז ממשיח ורמוז אז ממשיח יצא מבתו שרה (ח"מ קטז הנ"ל). גם אמר פעם (ח"מ רעד) פעלתי אצל הש"י שהגואל צדק יהיה מיוצאי חלצי.

מבואר כאן שכל החיות דקדושה של כל העולם, היא רק מהצדיק האמת של הדור. וגם במקום שלא מכירים אותו מקבלים בשרשם (נשמותיהם) חיות בהעלם ממנו.

וכידוע שבכל דור יש צדיק שהוא הצינור שדרכו עולה עבודתינו למעלה לעורר את השפע ודרכו עובר השפע היורד לעולם. וכמו שמובא בשל"ה הקדוש על הגמ' כל העולם ניזון בשביל חנינא בני וחנינא בני ניזון מקב של חרובין. וביאר שהכוונה שהצדיק רבי חנינא בן דוסא היה השביל והצינור שדרכו ירד השפע לעולם. וכן מובא בשם הבעש"ט^{1/2}

עניין הזה מבאר באריכות הערבי נחל^{1/2} (פרשת קרח-בלק), שבכל דור בזכות צדיק אחד מתקיים כל העולם כמו שכתוב (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם, דהיינו שמוכרח בכל דור להיות צדיק חי בגוף גשמי שאחיותו בשרש דשרש

² עיין בעש"ט עה"ת פרשת תולדות, במקור מים חיים שם אות ה' - שמעתי ממורי זלה"ה פירוש הש"ס כל העולם ניזון בשביל חנינא בני, שעושה שביל וצינור להשפיע שפע ברכה לעולם, עכ"ל.

עיין מזה גם בספר טל אורות ח"א פרק ה' אות א' - דע אחי ישמרך האל אשר כללות ישראל שהם בדרך כלל ששים רבוא נשמות הם כללות החיות של כללות הנמצאים וכל נשמה מהם שייך לו החיות של חלק אחד מס"ר מכללות העולם התלוי בנפשו החיונית להעלותה מטומאה לטהרה כי הנשמות הם הצינורות והחיות הנשפע מהא"ס להעלמות שתחתיהם כנודע מה שאמרו חז"ל על הפסוק בראשית ברא וגו' שהוא בשביל התורה והישראל ושביל הוא לשון דרך וצינור ע"ד כל העולם ניזון בשביל חנינא בני שרחב"ד היה הצינור להביא הפרנסה לכל העולם והבן. (א) והנה יש בזה פרטים רבים בלי שיעור כי כל נשמה מאלו הס"ר נשמות מתחלקין לכמה ניצוצין וכל ניצוץ שבא לעולם הזה בהגוף צריך לברר מה ששייך לפי שרשו ומה שעושה החלבנה אינו עושה הלבונה כנודע....

³ וזה לשון הערבי נחל קרח-בלק (באמצע הדרוש ד"ה דרך השלישי) ...מאמרם ז"ל (יומא לח): וצדיק יסוד עולם (משלי י, כה), בזכות צדיק אחד העולם מתקיים. והכוונה, כי נודע שנשתלשלו כל העולמות מסיבה ראשונה עד טבור הארץ עולמות לאלפים ולרבבות, וכולם תלויים זה בזה התחתון בשלמעלה ממנו שנשתלשל ממנו, ונשפעים זה מזה בהשתלשלות מן מקור המקורות עד טבור הארץ.

ואולם אופן דיבוק העולמות זה בזה אשר יתלכדו ולא יתפרדו זה מזה, הענין הוא כך, כי בכל דור ודור ההכרח להיות צדיק אחד היותו גדול מכל צדיקי הדור, אשר מקור נשמתו אגוד במקור המקורות כולם, ונוקב ויורד דרך כל העולמות עד גופו של צדיק זה, נמצא ראש נשמתו במקור המקורות וראשו השני בטבור הארץ בגוף שלו, והוא המקשר כל העולמות זה בזה, והוא כדמיון קו מרגליות אשר לולא החוט שנוקב בהם היו נופלים זה מזה ומתפרדים, רק מחמת שהחוט נוקב ויורד בהם מראשן עד סופן קשור בשני ראשיו על ידי זה הם כולם מתחברין זה בזה, כך נשמה זו קשורה בראש ובסוף, כי נודע שכל הברואים אשר בכל העולמות אין בכחן רק מרחחיות אותו העולם ולא ממה שלמעלה מהם, משא"כ נשמת האדם כלול מעולמות שלמעלה, רק לא כל צדיק וצדיק שוה בשורש נשמותיהן, והם זה למעלה מזה, וצריך שיהיה בכל דור עב"פ צדיק אחד אשר נשמתו קשורה ונשתלשלה מגבהי מרומים, והוא כמו החוט בתוך המרגליות, כך עליו תלויים ומדובקים כל העולמות, וצדיק זה הוא הנקרא יסוד עולם, כי הוא יסודן וקיומם של כל העולמות.

וכמו אם יוקח החוט מתוך המרגליות היו כולם נפרדים ונופלים, כך בהסתלקות צדיק זה יכולים כל העולמות להתבטל, ומטעם זה אמרו רז"ל זורח השמש ובא השמש כו' (קהלת א, ה) עד שלא שקעה כו', כי לא יסתלק צדיק זה מהעולם עד בוא אחר במקומו כדי שיתקיימו העולמות.

והנה צדיק זה הוא מבחר כל העולמות, והוא המשפיע על פי שורש נשמתו מן המקור כל ההשפעות הצריכות לכולם, ובלעדו היו כל העולמות בטלים מן המציאות. והנה צדיק זה בידו לעלות תמיד מדריגות רבות עד אין מספר, ואפשר לו ברוחב בינתו ומעלתו להסתלק

הבריאה כי הוא החוט הקושר את כל העולמות כולן, והוא הצינור שעל ידו מגיע השפע לכולם מקודם הבריאה. והוא כמו חוט מחרוזות הפנינים הקושר את כל הפנינים יחד ע"י שנוקב ועובר בכולן וע"י הקשר שבשתי קצותיו אוהם לבל יפרדו ויתפזרו כולם.

ועל כן א"א שיהיה העולם רגע אחד בלא צדיק כזה. וזהו דאיתא ביומא דף לח: אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן אין צדיק נפטר מן העולם עד שנברא צדיק כמותו שנאמר (קהלת א' ה') "זרח השמש ובא השמש" עד שלא כבתה שמשו של עלי זרחה שמשו של שמואל הרמתי.

והצדיק תמיד נכסף לעלות למעלה והקב"ה שומר שלא יסתלק (משמע אפילו אם רק יעלה לעולם היצירה כבר לא יגיע השפע לעולם העשיה), ולכן שומר עליו הקב"ה, ועושה רצונו תמיד. ע"ש.

וזה לשונו שם – והנה צדיק כזה אשר כל העולמות אין מקבלים שפעם וחיותם רק על ידו ומאתו, כל המצערו אפילו קצת מן הקצת הוא נענש מיד... וצריכין כל האדם ליזהר בכבודו ולהתקרב אליו לעזר אהבתו. ע"כ דברי הערבי נחל.

עניין זה מיוחד לצדיק הדור הגדול, להבדיל מצדיק קטן שמחיה רק את מקומו, כמו שרי המאות ועשרות שמינה משה במדבר, שכל אחד היה מחיה את אנשיו בלבד, וכל שר קבל מהשר הגדול ממנו עד שרי האלפים שקבלו ממשה רבנו, נמצא שמשו רבנו היה מחיה את כולם, גם רוב העם והשרים שלא ראו אותו. **וכנראה דייקא על כן היה לכולם לבד מפשרו העם יצה"ר גדול לחלוק על משה רבנו כמו שסיפר הישמח משה/1.**

וראה בזוהר תצא רפ. רשב"י מדבר על משה רבנו שמחיה את כולם גם אחר הסתלקותו, כמו החמה (שהיא בחי' בינה/17) שמאירה לעולם גם בלילה, ע"י שמאירה בככבים. כי הארץ מסתירה מאיתנו את החמה, אבל אינה מסתירה את החמה מהככבים, ואת הככבים מאיתנו. ובלילה אנו מקבלים בהעלם מהחמה ע"י הככבים.

וראה לקמן תורה קלג שגם היא נאמרה באותו זמן גם שם הארץ מסתירה את החמה שהוא הצדיק.

ומהזוהר הנ"ל משמע שרבנו מחיה אותנו גם אחר הסתלקותו כמו שבחינו היה מחיה את המקומות הרחוקים ממנו ואדרבה אותנו יותר שהרי אנו מכירים אותו ומתקשרים אליו. אבל בוודאי ככל שגדולה ההתקשרות אליו והלימוד של דעתו בספרו ושיחותיו שם הם פניו שכלו ונשמתו כמבואר בתורה קצ"ב, כך גם החיות ממנו גדולה וחזקה יותר.

תפילתו של הטשרינער רב על פי תורה זו

מחשבתו ונשמתו שלא יהיה בזה העולם כלל, וכדמצינו באלהו וצדיקים אחרים שהיה להם שני גופים, שהיה מתפשט מכל וכל מזה הגוף ונתלבש בלבוש רוחני ונסתלק מזה העולם, דהיינו שהוא במדריגה כזו שאינו מרגיש כלל עניני זה העולם כי נסתלק לעולם שלמעלה, וכן יוכל להסתלק מעולם לעולם עד אין חקר.

.....והנה צדיק כזה אשר מצד עצמו הוא יכול להתעלות במדרגות רבות מעולם לעולם, ובאמת רצון הקדוש ברוך הוא שיהיה הוא יסוד העולם וישפיע גם לזה העולם, מוכרח הקדוש ברוך הוא לעשות לו רצון אל עניני עוה"ז בכדי שיהיה קשור בזה העולם ולא יסתלק מזה העולם, וזהו אמרם ז"ל (חולין ס ב) הקדוש ברוך הוא מתאוה לתפלתן של צדיקים, ר"ל שהקב"ה רוצה שיהיה לו רצון לעניני עוה"ז ויתפלל על אותו הדבר בכדי שיושפע גם לכל הבריות. וזהו כוונת הפסוק (תהלים קמה, יט) רצון יראיו יעשה, ר"ל הקדוש ברוך הוא עושה רצון אל הצדיק, ר"ל שהקב"ה שולח לו ועושה שיהיה לו רצון לאיזה עסקי עוה"ז, בכדי שיהיה את שועתם ישמע ויושיעם, ר"ל שיתפלל להקב"ה, וכאמור.

ונחזור אל הענין, כי הצדיק כזה אשר הוא יסוד העולם אשר בו מקושרים ומדובקים כל העולמות, והוא ברצונו להסתלק מעולם לעולם, זולת שהקב"ה אינו מסכים שיהיה כך, כי הוא נברא לצורך כל העולמות, וכמו שאם ינתק קצת מהחוט אשר בתוך המרגליות אזי אותן המרגליות שהיו מחוברים בו יתפרדו ויפלו, כך אם יתעלה צדיק זה מן קצת עולמות אזי אותן העולמות יתבטלו מהמציאות, לכן מוכרח כל עליותיו של צדיק זה להיות ברצוא ושוב שלא יתעלה ויסתלק לגמרי רק יחזור על עקבו והבן. ומטעם זה מצינו באלהו ז"ל שקודם סילוקו היה כל עליותיו ברצוא ושוב, ובעת שעלה במחשבה שיסתלק לגמרי הוצרך תחלה למשוך את אלישע לנביא תחתיו להאציל רוחו עליו, דאל"כ נמשך ביטול לעולמות התחתונים.

.....והנה צדיק כזה אשר כל העולמות אין מקבלים שפעם וחיותם רק על ידו ומאתו, כל המצערו אפילו קצת מן הקצת הוא נענש מיד, על דרך שאמרו רז"ל כהן השונא הצבור לא יעלה לדוכן, מאחר שענין ברכת כהנים הוא להשפיע ברכה על הציבור דרך אצבעותיו, וקבלת השפע אי אפשר רק על ידי אהבה גמורה, הכי נמי זה הצדיק אשר כל החיות נשפע על ידו לכל הבריות, ממילא מי שמרחיק את עצמו מאתו ומצער, הגם שהצדיק אינו נעשה לו שונא רק שמסלק ממנו אהבתו, שוב נפסק מאתו החיות, כי אין יכול שוב לקבל חיות ושפע ממנו, וצריכין כל האדם ליזהר בכבודו ולהתקרב אליו לעזר אהבתו.

¹ עיין דברי יואל חלק ח' פרשת קרח דף טו שכתב – ועובדא ידענא שאא"ז הייטב לב זלה"ה שמע מוקינו הישמח משה זל"ה, שאמר לו שהוא נתגלגל בעוה"ז פעם הג', פעם אחת הי' בדור המדבר, ואמר שכל ראשי סנהדראות עמדו בשיטתו של קרח, ורק ההמון עם הי' עם משה רבינו, ושאל אותו הייטב לב באיזה צד עמד הוא ז"ל, השיב שהוא עמד בפני עצמו לא עם משה ולא עם קרח, שאלו הייטב לב היתכן לעשות כך נגד משה רבינו, השיבו שאתה לא היית יודע את קרח, אילו היית מכיר אותו לא היית שואל כך ע"כ. עכ"פ היוצא לנו מזה שקרח הי' איש קדוש וצדיק אמת אלא שטעה בדבר כמ"ש האר"י הק'. שכיון שראה מה ידו' בעתיד שיהיה כהן גדול חשב להקדים הזמן של עולם התיקון בימיו, וזה היה טעותו. עכ"ל.

² ראה ככבי אור – חכמה ובינה מה שכתב שם רבי אברהם בן נחמן שרבנו בחי' בינה

ראה לעיל בשיחות תפלות ותחנונים לטשערינר רב על תורה קל"ב נראה שלמד שיעקר ההוראה כאן היא להאמין שאפשר שאנו יונקים חיותינו מצדיק שאינו מפרסם במקומינו, ועל כן יש להזהר להאמין בכל הצדיקים ולכבדם באמת.

נמצא שאפשר מאד שאדם מדבר על איזה צדיק ובעצם הוא חותך את הענף שעליו הוא יושב, כי בהעלם כל חיותו דקדושה מהצדיק הזה.

עניין זה שצריך לכבד את כל הצדיקים כבר מבואר היטב בלק"ה שבת ו' בהלכה של ההולך במדבר ונשכח ממנו מתי שבת, שצריך לקדש יום אחד ובשאר ימים לנהוג ספק שבת, ולעשות בהם רק מלאכה שהיא פקוח נפש. הכי נמי הצדיק נקרא שבת ומי שלא יודע מי הוא הצדיק האמת, צריך לקבל על עצמו צדיק אחד ובשאר לנהוג כבוד שמהם הצדיק האמת.

ולכאורה יש כאן חידוש, שגם מוהרנ"ת שהיה לו ברור שרבנו הוא הצדיק האמת של הדור, חייב אותנו לנהוג כבוד בכלם מספק, ואעפ"כ אסור שהספק הזה יחליש אותנו אפילו טפה מהאמונה שרבנו הוא הצדיק הדור. וזו קצת סתירה שמבלבלת לא מעט חסידים. אבל לכאורה היא מוכרחת מדברי מוהרנ"ת הנ"ל, ונראה שגם בתורה שלנו הטשערינר – רב למד כן, וכן משמע דאל"ה מה רוצה רבנו ללמד כאן?

בפרט יש מה שבכלל

עוד נראה ללמוד מכאן שבפרט יש מה שיש בכלל, וכמו שהארציות הנ"ל מעלימה את הצדיק בבחי' מקום, כמבואר אצלינו שיש עיר ששם המעיין עובר מתחת לארץ, ומשקה את השרשים בלבד, והארציות מעלימה אותו מאנשי המקום, כך גם בני אדם שנמצאים עם הצדיק, יש כאלה שהארציות מעלימה מהם את הצדיק, וכמבואר בתורה לקג שנאמרה באותו זמן. וכן מבואר בתורה יז תנינא, שם לומד רבנו ממה שעפרון היה במערת המכפלה שהיא שערי גן עדן ולא הרגיש כלום, כך יש בני אדם שנמצאים סמוך לצדיק האמת, והכסילות שבהם גורמת שלא מרגישים כלום, ומוכנים למכור את הזכות הזו בנויד עדשים. נמצא שבאותו עיר או באותו שכונה אפילו באותו בית כנסת עם הצדיק, חלקם מרגישים ג"ע וחלקם לא מרגישים כלום ויש שממש טובלים.

וכמו שבעיר אחרת צריך להזהר שלא לדבר רע על שום צדיק כי אפשר שהוא הצדיק שמשקה אותך בדרך נעלמת בשרשי האילן שלך, הכי נמי הצדיק שנדמה לך שלא כך מתנהג צדיק אפשר שהוא הצדיק שבהעלם מחייה אותך בשרשי האילן שלך.

וכנ"ל שכל ישראל לבד מפשרוטי העם חלקו על משה רבנו, וכן על רבנו, ולא לחינם חזר רבנו בכמה תורות ומשלים ומעשיות, מה שלא מצינו אצל עוד צדיק, שכל כך דיבר מגדולת הצדיק האמת, שאין השגה בו, ואמר בספר המדות מי שהוא רחוק מהאמת נדמה לו הצדיק לטוטה. ובספורי מעשיות סיפר על גנני משוגע שבסוף התברר שהוא הצדיק האמת. וכמו כן אין עוד צדיק שכל כך דיבר ממפורסמים של שקר שמרחקים מהצדיק האמת.

עד כאן ההקדמה

תורה קלב

יש צדיק שהוא מפורסם גדול במדינה אחת, ובמדינה הסמוכה אינו חשוב כלל, ושוב במדינה אחרת הוא מפורסם. הוא ענין הכתוב ב'בזהר ו'תצא רפ. {טו/ט} מעין דנפיק מאתר

¹ תורה זו נאמרה אחר פסח שנת תקסג בחזרתו מניסיעתו לחתונת בתו שרה ז"ל (ח"י"ט)

² מתורגו - בזהר

³ רע"ט שם ד"ה דאנת הוא כשמשא. (והם דברי רשב"י למשה רבינו)

^ט **זוהר כי תצא דף רפ.** – ועוד אמר רבי שמעון לנשמת משה דהא אנת אי לא הוית קבור לבר מארעא קדישא הגה חס אהה לא היית קבור מחוץ לארץ הקדושה, להיינו לבר מפלה דילך מחוץ לכלה שלך, כי השכינה נקראת ארץ ישראל, אז לא הווי ישראל נפקין מגלותא לא היו ישראל יולאים מן הגלות לעולם מחמת חוקי התגברות החיטונים, אבל לפי שאתה קבור מול בית פעור, אהה מכניע את החיטונים, ובגין אהה נאמר והוא מחולל מפשעינו להיינו אתעבידת חול בגין חובה ופשע ד'ישראל, בקבורה דילך שנהיית חול בקבורה שלך מחמת עונות ופשעים של ישראל, ר"ל על ידי שאתה קבור בבחינת עולם היצירה, דאתמר בך שנאמר בך ויקבור אותו בגי'א היינו בעולם היצירה עולמו של מט"ט, שהוא בבחינת ששת ימי החול. ומה פתיב בקבורה דילך אבל מה נאמר בקבורה שלך לעתיד לבא כל גי'א ינשא להיינו כל שפיל ונמוך ינשא בגי'א כל שפל ונמוך כניא ינשא למעלה בזכותך, דאינון ישראל דאינון שפלים מפל אומה ולישן שהם בני ישראל שנגלות הם שפלים מכל אומה ולשון, ובשעת הגאולה כולם יתגאוו, ומש"כ וכל הר וגבעה ישפלו להיינו דאינון רשיעי'א וגסי הרוח הם רשעים הגוים שהם גסי רוח, ר"ל כל הגוים שהתגאו על ישראל ישפלו, והאי איהו חכו שכתוב ובחבורתו נרפא לנו דוש חבורתו מלשון חבור, להיינו בחבורה דאתחבר עמנא בגלותא בהתחברות שנתחבר נשמת משה עמנו בגלות, ר"ל על ידי שהוא קבור בחוץ לארץ, נרפא לנו שנלכא מן הגלות. (כמ"ק ומפשיס)

ואמר עוד רבי שמעון במעלת משה רבינו דאנת הוא פשמשא דנהיר כי אהה הוא כשמש המאיר ביום, כי פני משה כפני החמה, דאף על גב דאתכנס בלייליא נהיר הוא בסיקרא ובכלל כוכבי'א ומזלי כי אף על פי שנאסף ונשקע בליילה, הוא מאיר כלבנה ובכל הטובים והמזלות, הכי אנת נהיר בכל

חד ואזלי מתחות לארעא—מעין שיוצא ממקום אחד והולך מתחת לארץ עד שנובע ויוצא ברחוק במקום אחר, ואף במקום שהולך תחות ארעא—תחת הארץ הוא משקה שרשי אילנא :

מבואר שיש צדיק אמת שהוא צדיק הדור וממנו מקבלים חיות כל העולם, גם אלה שלא מכירים אותו, וגם אלה שלא מחשיבים אותו, אבל החולקים עליו כורתים את הענף עליו הם יושבים, על כן צריך להזהר כששומעים על איזה צדיק דברי מחלוקת לזכור, שעל כל גדולי ישראל חלקו ודברו דברי עתק ובוז גם גדולי ישראל, וספרו עליהם שעברו עבירות חמורות (ראה לקמן בהוספה האחרונה), ואח"כ התברר שהכל היה דמיון ושקר. ועל זה אמרו שמחלוקת צריך לברוח ובפרט ממחלוקת לשם שמים, שעפ"ר היא ע"י האי גלא שמתלבש במצוות המבואר בסוף תורה א'.

וקא משמע לן שלא הפרסום מלמד על צדקת הצדיק, וגם לא החשיבות שמחשיבים אותו העולם, אדרבה רבנו אומר בתורה רמג שצדיק גדול לא רואים עליו שום קדושה, ואומר בחיי מוהר"ן סימן תב שהצדיק ככוונה עושה שיחלקו עליו, ואומר בתורה קמ שהמבחן של הצדיק הוא בתלמידיו אבל הוא בעצמו לפעמים נדמה שעושה הפך ההלכה. ובוודאי שח"ו לומר שזה הסימן של צדיק!!! אבל זה סימן שצריך להזהר ולא להצטרף לחולקים גם כשהם משכנעים מאד. וגם כשהם תלמידי חכמים גדולים. כי דווקא בהם מתלבש היצה"ר הזה כמבואר בתורה יב ובתורה כח ובתורה נד.

כי דייקא החכמים שרגילים להבין כל דבר קשה להם לקבל שיש בשר ודם שגם עליו נאמר "אמרת אהבתי חכמה והיא רחוקה ממני, דהיינו ממני נובעת הסיבה שההשגה בו רחוקה ממני.

מארי הלכות וקבלות כך אהה מאיר בכל צעלי הלכות הלומדים נגלות התורה, וזכר צעלי קבלות הלומדים נסתרות התורה, כי אור התורה המאיר בתלמידי חכמים אפילו בדורות אלו, הוא אור תורת משה רבינו, ומינה אשתקדין בגניזו ומנה מושקים ממימי התורה בסתר, כמבועא דאשקי לאילנין תחות שרשיהון בגניזו כמבוע המסקה לאילנות תחת שרשיהם בסתר, עד דאתבקע מימי באתגלייא עד שמתבקע ומתפרץ מימיו בגלוי, כן לעתיד לבא ילמד משה רבינו תורה לכל ישראל בגלוי, הדיא הוא דכתבי זהו שכתוב יפוצו מעינותיה חוצה היונו מעינות התורה יפוצו בגלוי לכל מי שירצה ללמוד. (רמ"ה מפד"ס)

והמשך רבי שמעון ואמר לרעיא מהימנא דאנת הוא אף הכי בשמשא שאתה דומה גם כן לשמש, דאזיל בימי החורף תחות מבועין הכולך זימי החורף תחת מבועי המים בסתר ומחמם אותם, והיינו זימי הגלות הארת משה רבינו היא בבחינת הסתר ודיון, אבל וכד מטי פורקנא תהא פשמשא דאזיל בקיץ לעילא ממבועין כשתיגע האולה תהיה כשמש הכולך בקיץ למעלה מן מבועי המים, ויהו צוננין ברחמי ואז המבועים יהיו כווננים שמורה על הרחמים, ר"ל שבעת האולה יתגלו הארות משה בבחינת רחמים רבים, דכד אנת תחותיהו כי כשאתה תתחיהם דהיינו בהסתר, אינון חמיין בדינא אז הם חמים המורים על הדיון.

אתא רעיא מהימנא בל הרעיא מהימנא, ובריקי לבוצינא קדישא וכך את המאור הקדוש רבי שמעון, ואמר לו ודיא אנת הוא דנהיר לי ודיא אהה הוא המאיר לי, כי עיקר התפשטות אורו של משה רבינו בדורו של רבי שמעון נחלבש בו, ובכח אור זה גילה כל סודות הזהר, שעל ידו האיר רבי שמעון בשמחת רעיא מהימנא, בזמנא דאתמר עלי פי בא השמש כי אוחיות "כי בא" השמש, היינו כעין כב"ה השמש דהיינו דאשקינהו ונתן סגולה ונחשך אורו, ועתה אהה מאיר לי באור הזהר, לכן יהא רעוא דיהו"ה ינהיר שמייה עלך יהי רצון שהשם הוי"ה שצאצאיות יאיר שמו עליך, ולא בחילוף א"ת ב"ש כמו ביצירה ששם נקרא שמו מצ"ל. (רמ"ה ובר"ה ומפד"ס)

ועוד אמר בוצינא קדישא שהוא רבי שמעון לרעיא מהימנא, ודיא אנת הוא כלא ודיא אהה הוא הכל, דהיינו אהה הוא רבן של כל החכמים והבזאים, לפי שאתה הוא מבחינת בינה שהיא סוד פני חמה, ואתה מאיר לכל החכמים שהם כפני הלבנה, דאמר הקב"ה אם יהיה נביאכם יהו"ה במראה אליו אתודע, דהיינו בבחינת מלכות הנקראת מראה סתם, וכתוב אחר כך "לא כן עבדי משה וגו'" כי נוצחתו היתה מהבינה, ובגין דא כד אתגלייא אימא עלאה לך ולכך כשנלתה אימא עלאה שהיא בינה אליך במראה הסנה, אמרת, אסרה נא ואראה את המראה הגדול הנה מדוע לא יבער הסנה ומראה הגדול הוא הבינה, שכל מלאות התחונים מאירים ממנה, בגין דאיהי רחמי ולפי שהבינה היא רחמים, אתמר בה נאמר זה לא יבער הסנה פי' לא יבער אש הדיון בבניה, כי אש הבינה אינו דיון.

חמיש נהירין אית לה ותמשה אורות יש לבינה שהם חמשה חסדים שכתובת נ"ה שלה, דאתקריאו קרני החמה הנקראים קרני חמה, כי הבינה נקראת חמה, והחסדים הם בחינת הקרנים שלה, ומשם היו קרני ההוד של משה רבינו, ואלו החמשה חסדים של הבינה מתפשטים עד הוד ז"ל, ומתמן עד הוד הו"ו נהירין כד רעיא מהימנא ומו הבינה עד הוד היו מאירים כד משה רעיא מהימנא, דהיינו כל החמשה חסדים האירו כד, והאי איהו ונתן הוד למשה וחו שנתן הקב"ה את ההוד למשה, ועל כן אמר לו ונתת מהודך עליו, שמשמע שזהו שבו, ולא ההוד לבד ניתן למשה, אלא לאשתמודעא דכלהו לך אתייהיבו בל להודיע שכל החסדים ניתנו לך אפילו עד הוד וכל שכן העליונים, ובגין דא ובכיל זה אמרו חז"ל פני משה כפני חמה דהיינו כפני הבינה הנקראת חמה, ואלין חמש ואלו החמשה חסדים, סלקין לחמשין תרעין דבינה עולים לחמשים שערי בינה, כי כל אחד כולו מעשרה, והוא על ידי שה' של הבינה נכללת ביי של החכמה, שעל ידי זה נכללות י' פעמים ה' שהם חמשים. (רמ"ה ומפד"ס)

ובאלין חמש דאתמר ובלאו החמשה חסדים שבינה שאמרנו, דאינון חמש אור דיומא קדמא שהם כנגד חמש פעמים אור הכתובים ביום ראשון של מעשה בראשית שהוא בסדר, דאינון לקבל חמש אצבען דיימניא שהם כנגד חמש אצבעות של יד ימין שבחסד, אתחזיא לך בסנה הם שנקראו לך בסנה, דהיינו שזכות אליהם במראה הסנה, בגין דעתיד אנת לאפקא ורעא דאברהם מן גלותא לפי שאתה עתיד להאיר ארצו של אברהם מן הגלות, דאיהו דרגא ימינא שאברהם היה במדרגה של ימין שהיא חסד, והוא מסר את בניו בגלות (כמבואר בפד"ס יתרו דף ע"ב ו' ובהקד"ה דף רט"ו ע"א), לכן תהיה גאולה ישראל בסדר וברחמים, כמ"ס וברחמים גדולים אקבלך, ומתמן בינה איהו רחמים גמורים ומשם הבינה היא רחמים גמורים, בבחינת יד הגדולה שהיא בסדר.

אבל מסטרא דגבורה אבל מלך הגבורה הנקראת יד החוקה, מלך זה החמש ספירות של הבינה, הם כנגד חמש רקיע ביום שני חמש פעמים רקיע הגאמר ביום השני של מעשה בראשית, לקבל חמש אצבען דשמאלא שהם כנגד חמש אצבעות של יד שמאל, שהם סוד החמש גבורות שכתובת נ"ה דבינה.

אבל מסטרא דדרגא דילך אבל מלך הגבורה שלך שאתה כרו אמלעי בתפארת, כתיב ובני ישראל יוצאים ביד רמה ויד רמה נקראת יד אמלעיתא, והיא כנגד חמש בחינות דרגא ותרין דרועין ותרין שוקין של הגוף ושתי זרועות ושתי שוקים, והם גם כן לקבל חמש אצבען כנגד החמש אצבעות של יד הרמה שבתפארת, הרי ג' בחינות ה' ה' דהיינו ה' אצבען דיד ימין ה' אצבעות של יד ימין, וה' דיד שמאל ה' אצבעות של יד שמאל, ותרין דרועין ותרין דרגא רפ ע"ב שוקין וגוף ועוד ב' זרועות וב' שוקים והגוף, דאינון חמש שגם הם חמש בחינות, דסלקין י"ה שג' פעמים ה' עולות י"ה, שהם סוד י' פעמים ה' שהם חמשים שערי בינה.

עד כאן ביאור חברותא לתורה קלב

✳

עוד בעניין הצדיק הדור

עיי'ן ערבי נחל פרשת וישב/ו' – שכל המצוות שאדם עושה הן נמשכות ומדלגות מהאדם העושה אותן אל הצדיק האמת שבדור/ו',^א ורק מי שמוכן לקבל תוכחה מהצדיק ומשפטיו, אזי חוזרים אליו המצוות, ובזכות שהיו אצל הצדיק הן מיד עולות למעלה למקומן. עוד שם וז"ל – הנה לפי הנ"ל האדם היושב בעצמו ואינו דבוק לצדיק וקדוש בישראל לצייתו ויורהו מדרכיו, עם היות שעושה מצות מ"מ אינו בטוח בעולם הבא כי פן כל הניצוצות קדושות ילכו להם אל הצדיק/ו'.^ב

✳

עוד בעניין הצדיק הדור

ראה בבן יהוידע על תענית דף כד: – שם כל העולם כולו ניוון בשביל חנינא בני וחנינא בני די לו בקב חרובין. יש לדעת חלוקה זו דדי לו בקב חרובין למאי צריכא למימר, כי דבר זה ידוע לבני אדם התחתונים, ונראה לי בס"ד דמצינו להראשונים ז"ל שפרשו בשביל חנינא בני, כלומר בהשביל והצינור שלו, וצריך להבין מה טעם יש בזה, ומה צורך בו. ונראה לי בס"ד דלפעמים הרבה יזדמן שיהיו קטרוגים רבים על הדור, ועל כן כאשר הקב"ה נותן שפע פרנסה לדור כשמתפללין אליו כי חנון ורחום הוא, יעכבו המקטרגים את השפע שלא ירד לתחתונים מחמת קטרוגם בעוונותינו הרבים, ולכן השי"ת כשירצה להסתיר השפע מן המקטרגים, משלשלו לתחתונים בתוך השביל של ר' חנינא בן דוסא, כי לכל אחד ואחד יש לו שביל וצינור למעלה, וכאשר עושה חסד עם בעל תשובה לקבלו בהסתר שלא ירגישו בו המקטרגים, כן יעשה חסד כזה עם העולם בהשתלשלות השפע. והטעם שלא יקטרנו בראותם השפע יורד ברבוי בתוך השביל של רבי חנינא בן דוסא, היינו מפני דרבי חנינא בן דוסא היה מסתפק במועט בקצה האחרון, שהיה די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת, וא"כ לא אכפת להם ברבוי השפע שיהיה תוך השביל שלו, מאחר שאין נהנה ממנו כלום, ועוד לא ישימו לב על כל מה שיורד תוך שביל שלו המעט הוא אם רב, ואם לא היה מסתפק במועט היו מקטרגים ושמם לבם על השפע היורד תוך שביל שלו, דאף על פי שהוא היה צדיק גמור היו מקטרגים עליו מכח עונות הדור כנודע. וזהו כונת בת קול כל העולם ניוון בתוך השביל של חנינא בני, מטעם דחנינא בני די לו בקב חרובין ולכן יהיה הברחה לשפע היורד תוך שבילו מקטרוג המקטרגים, והם ודאי אין שומעים דברים אלו.

✳

בעניין הנ"ל בהקדמה, שבתפילה של הטשערינער – רב על תורה זו מבקש שלא ניכשל בדיבור על צדיקים אלא לכבד את כולם.

למעשה רואים וידוע שדווקא על הצדיקים הגדולים ביותר אותם אלה מהם היו נזונים עליהם דברו ביותר בכל הדורות. וגם על משיח יברו מה שאין האוון יכולה לשמוע. על משיח יחלקו ביותר כמבואר בפרקי היכלות רבתי פרק לג א' ואשאל מה אורות שיעשה מנחם בן עמיאל, ויאמר אלי מטטרוין ומיכאל, שנה קודם שבוע אחת/ו'^א משגר הקדוש ברוך הוא שליח לישראל, בבטח בשלוח בדיצה בעליצה ובעליזה. הוא דור עני שאין לו זכות אלא עומדין ומתריזין כנגדם ומבוזין אותם

^א עיי'ן ערבי נחל פרשת וישב וז"ל – לוט אמר עד שלא הלכתי אצל אברהם היה הקב"ה רואה מעשי ומעשי אנשי עירי כו'. והקשה שם דאין זה שייך רק גבי בשר ודם, משא"כ הש"י ידיעתו מקפת ברחוקים וכולם כקרובים אצלו. תו קשה דבכמה מקומות מבואר דצדיק מגין על עירו או על ארצו כפי צדקתו, ואיך נאמר שנמשך ח"ו רעה משיבת הצדיק בעיר. וביארנו שם (פ' וירא יח כג) להסביר תירוצו ע"פ משל. היוצא משם דכשהצדיק יושב בעיר אזי כל הניצוצות שמוציאין כל אנשי העיר ע"י מצות נדבקים כולם בהצדיק, וכמשל הבעטליר הא' ע"ש. והתקנה לזה כששומעים תוכחתו או שופט משפטן אזי כולם חוזרין לאנשים המוציאים, וג"כ מרויחים בזה שבאמצעות הצדיק עולים תיכף למעלה:

^א דומה לזה מצינו בליקוטי מוהר"ן – תורה רנא – ודע שאיש אמת, דהינו שעושה מצוות בשלמות ובכל הדקדוקים בינו לבין קונו כמו שמדקדק לעשות המצוה בפני בני אדם, שזה בחינת אמת, שהכל אחד אצלו, בין פשעושה מצוה לפני ה' ובין פשעושה בפני בני אדם, זה האיש האמת, יש לו כח להמשיך לעצמו כל הצדקות, כי אלו הצדקות הנ"ל שהם עושין, היא עומדת רחוקה מהם ואינה אצלם כי דרך הצדקה למשך עצמה לאמת, ומחמת שהם רחוקים מאמת, הצדקה רחוקה מהם, וזה האיש אמת מושך לעצמו כל הצדקות, כי הצדקה נמשכת רק אחר האמת, וזה בחינת (ישעיה נ"ט): "וצדקה מרחוק תעמד, כי בשלה ברחוב אמת", הינו שהצדקה עומדת מרחוק, זה מחמת, שנכשל ברחוב אמת, כי מחמת שאין אמת, על כן הצדקה רחוקה מהם כנ"ל:

וזה שכתוב (דברים ו): "וצדקה תהיה לנו כי נשמר לעשות את כל המצוה הזאת לפני ה' אלקינו כאשר צונו". הינו פשיהיה לנו בחינות אמת, דהינו לשמר לעשות כל המצוות לפני ה' לבדו, בכל הדקדוקים, כמו שעושה בפני בני אדם, שזה בחינת אמת כנ"ל, וזה "כי נשמר לעשות את כל המצוה הזאת לפני ה' אלקינו כאשר צונו" וכו' לפני ה' אלקינו דיקא, הינו שגשמר לעשות את כל המצוות לפני ה' לבד, בינינו לבין קונו, בכל הדקדוקים והפרטים. וזהו כאשר צונו, הינו בכל הדקדוקים כאשר צונו השם יתברך, הינו בחינת אמת הנ"ל, שגם פשעושה המצוה לפני השם יתברך לבד, הוא מדקדק בכל הדקדוקים וכו' כנ"ל, ואז: "וצדקה תהיה לנו", לנו דיקא. הינו שנמשיך לעצמנו כל הצדקות, כי דרך הצדקה למשך לאמת כנ"ל: נמצא פשוה האיש אמת מושך לעצמו הצדקות, אזי אין להם כח הצדקה ואין כח במחשבתם להתקיים כנ"ל: ומה שצדקה נמשכת לאמת, כי צדקה היא בחינת אמת (א).

^ב ועיי' ש שזה רק לגבי המצוות אבל תורה שאדם מחדש א"א לקחת ממנו.

^ג שנה קודם שבוע, דהיינו שמונה שנים לפני התגלותו)

בשוקים וברחובות שקורין לסטים ומשומדים ואומרים עליו דברים שאין האוזן יכולה לשמוע: עוד שם אות ג ואומר זה לזה תדעו שאותו אדם תועה היה והיה מתעה את ישראל כלום חשב פרעה את משה ששליח זה חבשוהו: ושם אות ד' מכריזין עליו בכל עיירות ישראל ומתכנסין עליו גבורי תורה וגבורי פרנסה וקושרין עליו קנונטיא ומחבלין עליו וכו'.

שחז"ל התנבאו שעם כל ההזרות על הפסד והסכנה שבמחלוקת אעפ"כ לא יועיל ובכל דור יהיו שיחזיקו זאת למצווה רבתי, בדיק כמו שהיה במחלוקת הראשונה על משה¹⁷, שלא למדו מהמחלוקת על אברהם¹⁸ ועל יוסף הצדיק. כך לא למדו בכל הדורות שאחריהו. כגון על דוד המלך¹⁹ וגם את ירמיהו הנביא חשדו באשת איש ובזונה כמבואר בבא קמא טז: והראב"ד על הרמב"ם. וכן על בעש"ט חלקו הגר"א והרבה גדולים בדורו²⁰. ואת רבי חיים בן עטר (בעל האור החיים) היו בני מדינתו מבזים בחייו ואחרי הסתלקותו²¹. וכן על בעל התניא²², את רבנו רדפו, ושמונה עשרה פעמים העידו עליו עדויות שקר של מעשים רעים²³. ורבי יעקב עמדין על רבי יהונתן איבשיץ. וגם את רבי לוי יצחק מבערדיטשוב רדפו מאד. וגם את הרמח"ל רדפו (כמבואר בספר אגרות רמח"ל ובני דורו הוצאת דברי) וטענו עליו שבתאי וחשדוהו באשת איש, ועשו עליו חרם ואת ספריו ציוו לשרוף כספרי מינים, ורצו להרגו. את רבי זושא מאניפולי החזיקו בחייו למשוגע²⁴, על רבי אהרן הגדול מקרלין אמרו שעבר עבירה עם אשת איש, ושראוהו מתנדנד עם פרוצה בגן העיר²⁵. ועל המאור עינים מטשרנוביל תלמיד הבעש"ט העידו עליו שחוטא עם גויות²⁶. וכיוב"ז דברו על הרבה צדיקים הגדולים ביותר דייקא.

¹⁷ עיין קדושין לג: הביטו אחרי משה ואמרו כמה עבים שוקיו וצווארו שמן הכל משלנו

¹⁸ עיין לק"ה סימני בהמה טהורה ד' ל' - עליו מתגברת הסטרא אחרא והשקר ביותר ויותר מעל כל הצדיקים ומחפה ובודה עליו שקרים שלא עלו על לבו. וכמו שמצינו בכמה דורות שדייקא על הצדיק החר בדרך, הגדול במעלה ביותר אמרו עליו שקרים וכו' ועלילות שלא עלו על דעתו. והראשון היה אברהם אבינו שאמרו עליו שהוא מין, כמו שמוכא במדרש, שאמרו, בשביל המין הזה בא הרעב. וכן משה רבנו שחשדוהו באשת איש וכל אחד קנא לאשתו ממש, כמו שפרשו רבותינו וזכרונם לברכה, וכן ירמיהו חשדוהו באשת איש, וכן פיוצא בזה על גדולי הצדיקים דיקא, וידי הדורות אמרו דברים פאלה, ובלק"ה קרחה וכתובת קעקע ג' יא שחלקו על משה רבנו וישעיה הנביא וירמיהו הנביא וכו'.

¹⁹ שהיו מבזים על מעשה בת שבע. כמ"ש קרעו ולא דמו שכל כך קרעו אותו בבזיונות ושפכו דמו עד שלא נשאר בו דם (ב"מ נט.) ועיין שבת קה. ששמעי בן גרע קילל אותו קללה נמרצת ר"ת נואף מואבי רוצח צורר תועבה.

ומבואר שם שאין להם חלק לעולם הבא. וזה אע"פ שבאמת כל מי שהכיר יחוסו של דוד לא הצליח להבין כיצד כזה יחוס משוק נעשה למלך עליהם. ראשיתו מצער בהולדת מואב מלוט ובתו הפחות צנועה דייקא ושקראה לבנה על שם אביה. ומעשה יהודה ותמר שנדמה לזנות כשהולידו את פרץ. ומבואר בשער הפסוקים שער ואונן נתגלגלו בסוד היבום של תמר בפרץ וזרחה. נמצא שפרץ שממנו יצא זרע משיח (רות ד' יח) הוא ער אותיות רע שהקב"ה המיתו בגלל מעשיו הרעים. ורות היא נכדתו של בלק הרשע גרה מואבית, ממואב הנ"ל שגם נאסרו לבא בקהל ישראל, ועדיין לא נפסק אם מואבית כן מותרת לבא בקהל. ועל כן בהולדת ישי את דוד נסתפק אם הוא מותר לבא בקהל לכן פרש מאשתו הישראלית והתכווין לשפחתו שהערימה עליו והודיעה לאשתו שבאה תחתיה ונולד דוד שער ששמואל הנביא משחו למלך כולם החזיקוהו לממור. והאמת אדרבה מרוב קדושת זרעו היה מוכרח להעלים מהסט"א באופן כזה מכוער את הולדת זרעו של משיח דייקא כיוון ששיח יהיה המיוחד בתיקון הברית כמבואר בתורה לב תנינא, העלים הקב"ה את הולדת זרעו בכל הדורות בדרך של העלמה גדולה שנדמית לפגם הברית דייקא.

²⁰ ראה שבחי הבעל שם טוב עמ' קמט במהדרו ירושלים תשכט - שהרב נחמן קאסאווער היה מתנגד להבעש"ט ופעם א' אמר הבעש"ט "הרב מוהר"ן (קאסאווער) רודף אחרי להמיתני" (כידוע שיש כוונה בנפילת אפים להרוג השונא), אבל לא ישיגני בעז"ה: עכ"ל

²¹ נתיב מצותיך (לקמראנא רב) נתיב אמונה שביל הראשון אות ט' - ...כמו שעשו להרב הקדוש רבינו חיים בן עטר, שביזה אותו איזה ארור. אתה רמאי וצבוע. וכן עד היום טפשי וחסרי הדעת של בני מדינתו מבזין אותו כך.

²² אגרות בעל התניא אגרת ח. שהעידו עליו ועל תלמידיו שמלעיגים על דברי חז"ל ולא שומרים תורה ומצוות ועשו עליהם חרם על סמך עדויות בלי שהדיינים חקרו ובדקו בעצמם אם זה נכון. (פלא עליון 14)

²³ ככבי אור (משך הנחל עמ' שנב) ובעל התורה תמימה בספרו מקור ברוך ח"ג עמ' תרכו כתב שחשדו את רבי נחמן שהוא מכת הש"צ ושאר משיחי שקר שהיו בדורות הקודמים. ועיין ח"מ רסב שאמרו על רבינו שאין כאן ממצע או שהוא צדיק גדול או רשע גדול.

²⁴ שיש"ק א' תרכד. רבי לוי יצחק זצ"ל בשם רבי שמואל שפירא (בקלטת 1 מתוך 70 דקה 1:30)

²⁵ אמרי אש דף שמא. ומאורי אש עמ' צז.

²⁶ בן לאשרי למוהר"י הוברמן.

